

Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2015/8032
Deres ref:
Vår dato: 19.05.2016
Deres dato:
Arkivkode: 433.52

Saksframlegg - møte 3/2016 i Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 10/2016 Godkjenning av innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 3/2016 slik den foreligger.

Sak 11/2016 Godkjenning av protokoll fra møte 2/2016

Utkast til protokoll fra møte 2/2016 er publisert på nemndas nettside. Den er også lagt ved saken (vedlegg 1).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokollen fra møte 2/2016 slik den foreligger.

Sak 12/2016 Kvote for lisensfelling av bjørn 2016

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av bjørn når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for bjørn i regionen. Videre har rovviltnemnda vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Nemndens myndighet skal for bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. I tilfeller hvor nemnda ikke har denne myndigheten, er den lagt til Miljødirektoratet.

Siste rapport for bjørn fra Nasjonalt overvåkingsprogram er NIBIO Rapport Vol 2, nr 26, 2016 *Populasjonsovervåking av brunbjørn – DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2015*. Det framgår av denne rapporten at det er beregnet 5,7 ynglinger av bjørn i Norge i 2015, hvorav ingen i region 7.

I tillegg til de årlige rapportene for hver art fra Nasjonalt overvåkingsprogram, gir Rovdata årlig en oppsummering av bestandsstatus for alle arter per 15. mai (vedlegg 2). Rovdata viser i denne rapporten til NIBIOs årsrapport for bjørn hvor det er beregnet 5,7 ynglinger i Norge og 0 i Nordland. De skriver i tillegg følgende om påvist binne i Saltdal: *«I tillegg er det kjent at en merket binne fra det skandinaviske bjørneprosjektet gikk i hi med årsunger eller fjorårsunger høsten 2015 i Junkerdal nasjonalpark i Saltdal kommune. Denne binna har brukt områder på begge sider av riksgrensen, og ut fra at den ble registrert i Sverige i oktober 2014 antar man at den hadde hi på svensk side vinteren 2014/2015.»*

Bestandsmålet for region 7 – Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Ut fra gjeldende regelverk og siste opplysninger om bjørn i Nordland vurderer Fylkesmannen at myndigheten til å fatte

vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn i Nordland fortsatt ligger hos Miljødirektoratet. Det er påvist at det har vært en bjørnefamilie i Saltdal vinteren 2015/2016, men det er uklart hvor gamle disse ungene er og hvor de ble født.

Fylkesmannen vurderer at Rovviltnemnda bør sende en anbefaling til Miljødirektoratet om lisensfelling på bjørn. Det framgår av rovviltforliket av 17. juni 2011 at rovviltnemndenes syn skal tillegges betydelig vekt, også når nemndene ikke har beslutningsmyndighet i saken.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for bjørn ikke er oppfylt i region 7 eller for landet som helhet, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av bjørn i Nordland høsten 2016 derfor ligger hos Miljødirektoratet.

Rovviltnemnda i Nordland vedtar å sende en anbefaling til Miljødirektoratet om at det åpnes for lisensfelling av bjørn i Nordland høsten 2016. Rovviltnemnda anbefaler at det åpnes for lisensfelling av to bjørner i følgende deler av Nordland: Hele Sørfylket og den delen av Midtfylket som ligger sør for Saltfjorden/Skjerstadjorden og vest for E6, med unntak av i vedtatte yngleområder for bjørn.

Bakgrunn

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

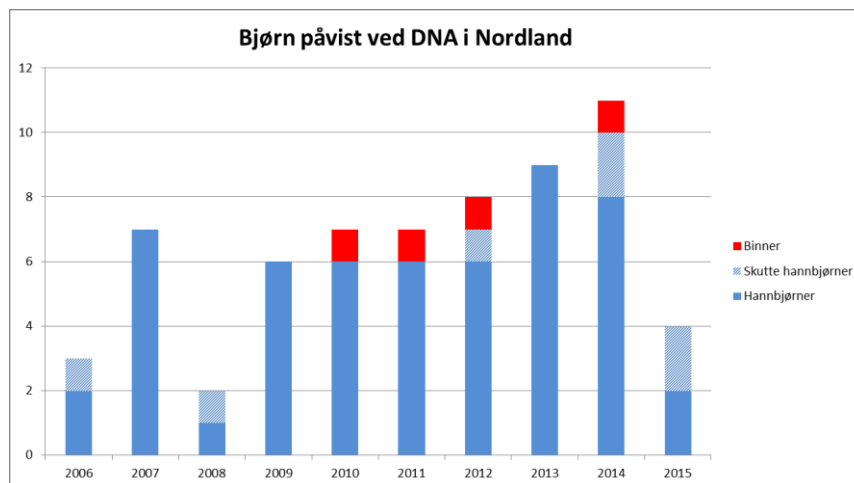
Bjørn i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av bjørn er 1. april hvert år.

Overvåking av bjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analysene kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres med bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA materiale fra hunnbjørner.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 128 ulike brunbjørner i Norge i 2015. Det er det laveste antall bjørner som er registrert i landet siden de landsomfattende innsamlingene startet i 2009. Antall registrerte individer har i gjennomsnitt falt med cirka fire prosent hvert år i perioden. Av de påviste bjørnene i 2015 var det 53 hunnbjørn og 75 hannbjørn. Binnene ble, i samsvar med tidligere års DNA-undersøkelser, kun påvist i begrensa og spesifikke geografiske områder.

I Nordland ble det i 2015 registrert fire bjørner, alle hannbjørner. To av disse ble felt på vårsnø i Grane. De to andre ble påvist i hhv. Hattfjelldal og indre Salten.

Figur: Bjørn påvist ved DNA-analyse i Nordland i perioden 2006-2016.

Det ble påvist betydelig færre bjørn i Nordland i 2015 sammenlignet med de foregående årene. Til sammen er det siden 2006 påvist 33 ulike bjørner som i kortere eller lengre tid har vært i Nordland.

Bestandsmålet i Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Beregninger av antall ynglende bjørn viser at det sannsynligvis ble født mellom 2 og 10 kull på landsbasis i 2015, og at det mest sannsynlig ble født 6 kull, hvorav ingen i Nordland.

Det er kun registrert to binner i Nordland siden man begynte med DNA-analyser. Begge disse er påvist i indre deler av Saltdal. Den ene (NO13) ble registrert høsten 2010 og høsten 2011, mens den andre (NO17) er registrert våren og sommeren 2012 og sommeren 2014.

Det er kjent at binna (NO17) som er merket av det skandinaviske bjørneprosjektet, gikk i hi med årsunger eller fjorårsunger høsten 2015 i Junkerdal nasjonalpark i Saltdal kommune. Denne binna har brukt områder på begge sider av riksgrensen, og ut fra at den ble registrert i Sverige i oktober 2014 antar man at den hadde hi på svensk side vinteren 2014/2015. Binna ble funnet død i hiet, foreløpig ser det ut til at den døde av en ulykke med løs steinblokk i/ved hiet. Ungene har forlatt hiplassen.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2015 var totalt 10 bjørner. To av disse var hannbjørner som ble felt på vårsnø i Nordland. Videre er det felt en bjørn på vårsnø i Stor-Elvdal våren 2016. Kjent avgang av bjørn i Sverige er i følge Rovbase 103 dyr i 2015 (lisensfelling og skadefelling), samt 18 bjørn på skadefelling denne så lang denne våren. De siste årene er det felt flere bjørner på skadefelling i fjellområdene forholdsvis nært Nordlandsgrensa i Salten og på Helgeland.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

I gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland, vedtatt i mars 2011, har Rovviltnemnda avsatt to områder for ynglende bjørn i Nordland.

Område 1: Indre deler av Nordland mellom Rana og Saltdal, mellom Kallvatnet i Rana kommune og Junkerdalen i Saltdal kommune.

Område 2: Indre deler av Nordland mellom Sulis i Fauske kommune og Bjørnefjell i Narvik kommune.

I forvaltningsplanen er det uttalt følgende om den vedtatte arealdifferensieringen for bjørn:

”Med en forvaltning hvor det legges til rette for ynglende bjørn i områder med mindre framtrepende beiteinteresser, må det likevel forventes betydelig innvandring av spesielt unge hannbjørner i typiske bjørnehabitat utenfor prioriterte yngleområder. Aktiv bruk av tapsforebyggende virkemidler vil derfor fortsatt være viktig i disse områdene, herunder skadefelling av enkeltbjørner som tar sau og rein, og lisensfelling for å begrense utbredelsen av bjørn i disse områdene.”

Kartet viser område som i vedtatt forvaltningsplan for rovvilt i Nordland er avsatt til ynglende bjørn er skravert.

Videre er det i forvaltningsplanen slått fast at Rovviltnemnda ønsker at følgende forhold skal tillegges vekt i forbindelse med lisensfelling på bjørn:

”Når bestandsmålet er oppnådd for bjørn i Nordland, ønsker Rovviltnemnda å åpne for lisensfelling på bjørn i alle deler av fylket der det foreligger tap av sau og rein til bjørn. Rovviltnemnda vil også vektlegge områdets egnethet til å ha en høy tetthet av bjørn (avstand

til mennesker, geografiske forhold m.m.) og kunnskap om alders- og kjønnsfordeling av bjørner i vurderingen av hvilke områder det skal åpnes for lisensfelling.

Når bestandsmålet ikke er oppnådd for bjørn i Nordland, ønsker Rovviltnemnda at det åpnes for en begrenset lisensfelling hvor kvoten målstyres til de områdene med vesentlige dokumenterte tap av sau og rein til bjørn, og i samsvar med differensiert forvaltning for bjørn i Nordland. Rovviltnemnda ønsker at man aktivt skal bruke DNA som et hjelpemiddel for å skille hannbjørner fra binner i forbindelse med fastsetting av områder hvor det kan åpnes for lisensfelling.”

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Fordelingen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for bjørn i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av kvotestørrelse og fellingsområde.

Tapsutvikling til bjørn

Antall dokumenterte tap av sau til bjørn i fylket varierer noe fra år til år. De største tapene har vi hatt i Hattfjelldal kommune. I 2015 var det betydelig færre dokumenterte tap og erstattede tap enn de foregående årene. Det er dokumentert få tap av rein til bjørn i Nordland; til sammen 7 dyr siden 2005, i all hovedsak i sørfylket.

Tabellen viser utvikling i dokumenterte tap av sau til bjørn i Nordland i 2007-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Sum
2007	22	54		32	4	1			113
2008	7	11		23		8	1		50
2009	25	36						1	62
2010	1	19							20
2011	7	69			7			3	86
2012		36			26			18	80
2013	15	53	7	4	9		1	12	101
2014	15	27			12			5	59
2015		6			1				8

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i Nordland 2005-2015.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Beiarn	Sum
2005	47	157		20	17						241
2006	84	243		109	5	31					472
2007	127	190		162	34						513
2008	65	129		192		25	26	14		2	453
2009	178	231		1					5		415
2010	22	158									180
2011	10	300		4	32				12		358
2012		251		0	162				58		471
2013	76	282	43	35	70			9	38		553
2014	83	170			61				13		327
2015		52			2						54

Begrunnelse for åpning av lisensfelling på bjørn i Nordland

I Stortingets rovviltforlik fra juni 2011 er det uttalt at forvaltningen skal bidra til å sikre overlevelsen av alle de store rovviltartene i norsk natur. Dette er konkretisert gjennom egne bestandsmål for de ulike rovviltregionene, hvor vi i Nordland bl.a. har mål om 1 årlig yngling av bjørn. Bestanden av bjørn ligger i dag under det fastsatte bestandsmålet for Nordland, og forvaltningen må derfor legge til rette for en bestandsøkning opp mot bestandsmålet.

Samtidig skal forvaltningen ivareta hensynet til beitenæringene og andre samfunnsinteresser. Dette skal skje gjennom differensiering av områdene, ved at enten hensynet til rovviltet eller næringsinteressene skal veie tyngst i det enkelte område. Hensynet til beitenæringene er i rovviltforliket bl.a. konkretisert gjennom presiseringer om at soneinndelingen må forvaltes tydelig, og at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein. Videre er det uttalt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner utenfor prioriterte yngleområder for bjørn, slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

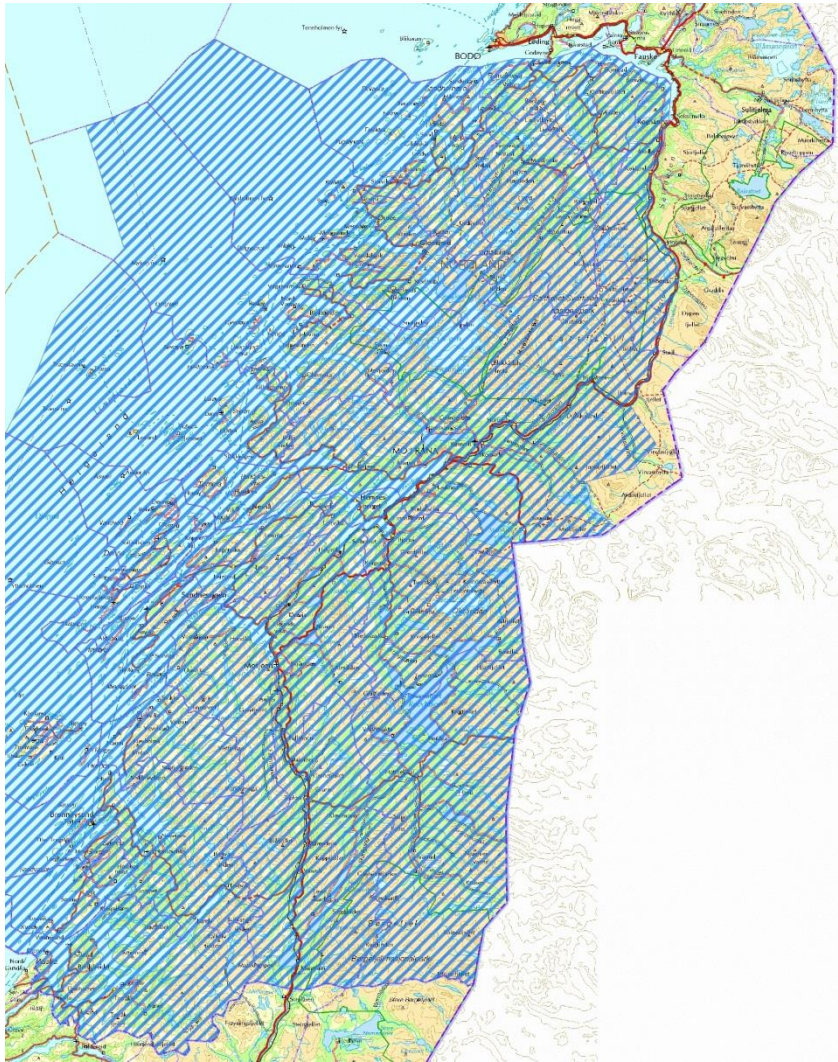
I Nordland er dette en utfordrende situasjon. Den valgte arealdifferensieringen, med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, er etter sekretariatets vurdering ingen god løsning. Kun 4 av de 33 påviste bjørnene i Nordland siden 2006 har vært påvist innenfor et prioritert bjørneområde, og da med få prøver. Særlig blir situasjonen vanskelig når det påvises binner utenfor prioriterte bjørneområder i en situasjon hvor bestandsmålet ikke er oppnådd.

Med bakgrunn i føringer og anbefalinger i vedtatt forvaltningsplan og i Stortingets rovviltforlik fra juni 2011, vurderer sekretariatet at det bør åpnes for en begrenset lisensfelling av bjørn i Nordland for å bidra til reduserte tap av beitedyr. Vi anbefaler at lisensfellingsområdet primært avgrenses til områder som har hatt de største tapene av beitedyr til bjørn, og til områder hvor det kun er påvist hannbjørner.

Sekretariatet foreslår at det bør åpnes for lisensjakt på to bjørner i følgende deler av Nordland: Hele Sørfylket og den delen av Midtfylket som ligger sør for Saltfjorden/Skjerstadjorden og vest for E6, med unntak av i vedtatte yngleområder for bjørn i sørfylket. Sekretariatet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette bjørnebestandens overlevelse i fare.

Sekretariatet vurderer at det ikke bør åpnes for lisensfelling i Saltdal øst for E6. Dette er det eneste området i Nordland hvor det er registrert binner.

Ved tapssituasjoner knyttet til bjørn utenfor foreslått lisensfellingsområde er det aktuelt å vurdere skadefelling.

Kartet viser forslag til fellingsområde for lisensfelling av bjørn i Nordland høsten 2015.

Sak 13/2016 Kvote for lisensfelling av jerv 2016/2017

Bakgrunn

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av jerv når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for jerv i regionen. Det framgår av NINA Rapport 1196 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2015* at gjennomsnitt siste tre år i Nordland er 11,7 årlige ynglinger. Fylkesmannen vurderer at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i Nordland, jf. rovviltforskriften.

Rovviltnemnda for region 7 og Rovviltnemnda for Region 8 har inngått avtale om at det ved fastsetting av kvote for lisensfelling av jerv i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal deler av nordlige Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms. Dette er nærmere omtalt i avsnittet *Fordeling av kvota*.

Det framgår av KLDs brev av 16. desember 2013 om *Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt* og KLDs brev av 24.06.2015 om *Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt - enkelte presiseringer*, at vedtak om lisensfelling av jerv skal fattes senest tre måneder før fellingsstart.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2016/2017 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling på jerv innenfor region 7 – Nordland i 2016/2017. Kvota settes til totalt 16 jerv, hvorav maksimalt 8 hunndyr. Nærmere kvote- og områdeavgrensning følger av dette vedtak.

Lovgrunnlag

Lovgrunnlaget for forslaget er lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og 77, jfr. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 7 (Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden):

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. (...)

Rovviltforskriften § 10 (Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv):

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

(...)

Rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

Fellingsperioden er for:

(...) b) jerv: 10. september til og med 15. februar

Rovviltnemnden kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilsier det. Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som viltloven § 10 fastsetter.

Vedtak etter denne paragraf skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfellingen i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6.

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (20 10-201 1) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 03.03.2011.

Føringer i vedtatt forvaltningsplan for rovvilt i Nordland:

Rovviltnemnda ønsker at følgende forhold skal tillegges vekt i forbindelse med lisensfelling på jerv:

- Når bestandsmålet er oppnådd, skal det åpnes for lisensfelling i store deler av Nordland. Rovviltnemnda kan likevel, dersom den fastsatte fellingskvoten er begrenset, målstyre lisensfellingen til de områdene som har hatt de største tapene av sau og rein til jerv de siste årene. Rovviltnemnda ønsker at en slik målstyring skal skje gjennom bruk av de fastsatte fellingsområdene.
- Når bestandsmålet ikke er oppnådd i Nordland, ønsker Rovviltnemnda at det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvoten målstyres til områder med de største tapene av sau og rein til jerv de siste årene gjennom bruk av de fastsatte fellingsområdene.
- Som et ledd i en differensiert forvaltning av jerv i Nordland, ønsker Rovviltnemnda at det ved fastsetting og fordeling av kvote skal legges vekt på om de enkelte delområdene har oppnådd sine bestandsmål. Dette både når det samlede bestandsmålet for region 7 er nådd og når det ikke er oppnådd.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk

differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

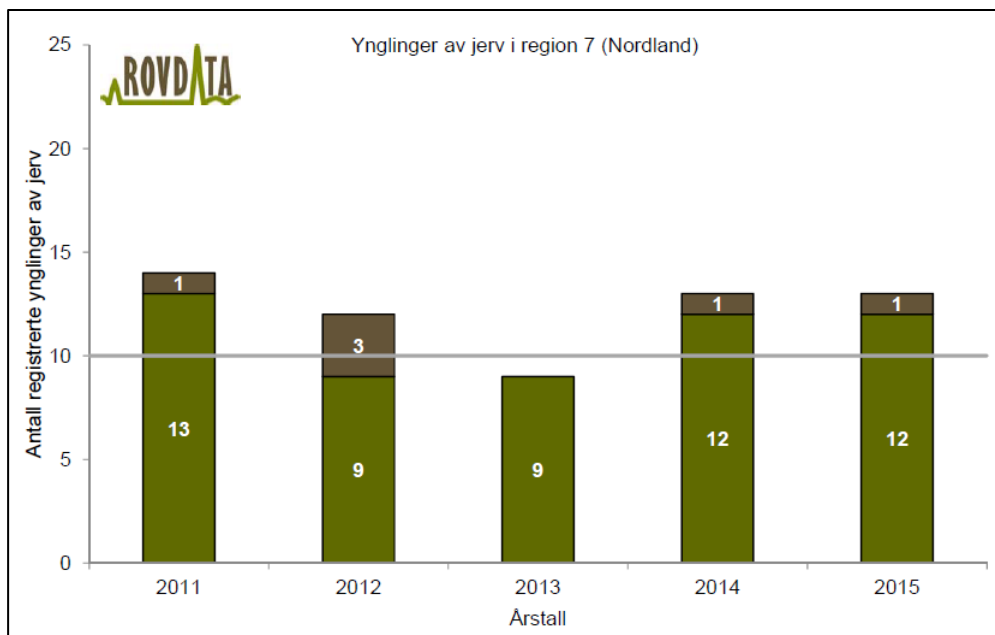
Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Om bestandssituasjonen og overvåking av jerv

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv i Norge, hvorav 10 årlige ynglinger i Nordland. Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskriften § 3. Siste status for jerv er gitt i NINA Rapport 1196 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2015*. De tre siste årene (2013-2015) er det registrert henholdsvis 44, 52 og 65 ynglinger av jerv på landsbasis. Vinteren 2014/15 ble det tatt ut 17 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2015 var 48 stk.

I Nordland er det påvist (antatt og dokumentert) hhv. 9, 13 og 13 ynglinger de siste tre årene. Videre er det i samme periode hhv. 0, 1 og 2 lokaliteter med «usikker yngling».

Antall ynglinger av jerv registrert i Nordland i perioden 2011-2015 (med hiuttak markert i grå farge). Kilde: Rovdata.

Sekretariatet konstaterer at antall ynglinger vinter 2015 lå over bestandsmålet. Foreløpige resultater fra årets yngleregistrering viser 8 dokumenterte/antatte ynglinger, hvorav 2 hiuttak (kilde: Rovbase). Registreringsarbeidet er imidlertid ikke ferdig og SNO følger fortsatt opp flere mulige hiplasser. Endelig rapport fra Rovdata med minimum antall ynglinger av jerv kommer ca. 1. oktober.

Antall registrerte jerveynglinger i de ulike delområdene i Nordland i 2013–2015, samt foreløpige tall for 2016 (per 18. mai). Kilde: Rovdata og Rovbasen.

	2013	2014	2015	2016 foreløpige tall	Delmål i f-plan
Ynglinger i Sørfylket	3	5	4	2	2
Ynglinger i Midtfylket	5	6	4	4	5
Ynglinger i Nord-fylket	1	2	5	2	3
Totalt ant. ynglinger	9	13	13	8	10
Snitt siste tre år	11,7	11,3	11,7		
Estimat antall jerv¹	72	71	73		
Identifiserte individ ved DNA²	103	70	67		

¹ Bestandsestimert av minimum antall jerv ett år og eldre basert på antall registrerte ynglinger.

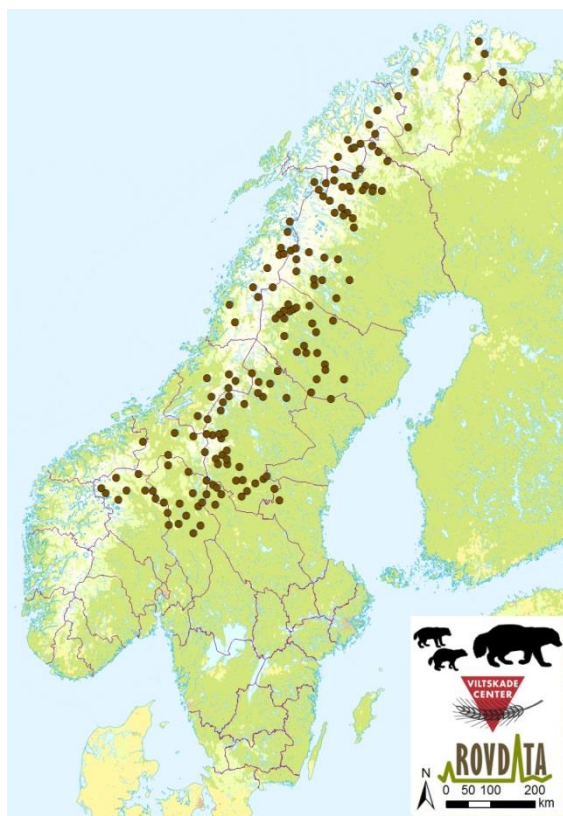
² Det er foreløpig uklart hvor stor andel av den faktiske bestandsstørrelsen disse DNA-registrerte individene utgjør.

Vi deler i stor grad våre rovviltbestander med tilgrensende fylker og land, og det skjer en betydelig vandring av rovvilt over grensene. Rovdata har ved DNA-analyser vist at jervebestanden i Nordland er genetisk felles med jerv i Nord-Trøndelag og Sverige. Disse danner en stor østlig jervebestand i Skandinavia. Kartet nedenfor viser påviste jerveynglinger i Skandinavia i 2015.

Jerv påvist ved DNA-analyser i Nordland

NINA Rapport 1232 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2015* viser at det ble påvist 67 ulike jerver i Nordland vinteren 2014/2015. Dette er om lag på samme nivå som vinteren 2013/2014 da det ble identifisert 70 jerv.

Antall identifiserte individer kan sees på som et minimumsestimert for bestandsstørrelse, eller snarere et uttrykk for hvor mange jerver som har vært påvist innom de respektive land, regioner eller län. Det er foreløpig uklart hvor stor andel av den faktiske bestandsstørrelsen disse minimumstallene utgjør. I Norge vurderes denne andelen å være høy, da det generelt er god dekningsgrad i innsamlingen, et stort antall analyserte prøver, og en høy andel tidligere kjente individer blant felte voksne jerver (NINA Rapport 1232).

Figur: Oversikt over påviste ynglinger av jerv i Skandinavia vinteren 2015. Kilde: Rovbase.

Avgang av jerv

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10.

Det er høy dødelighet blant jervunger det første året, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av voksen jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

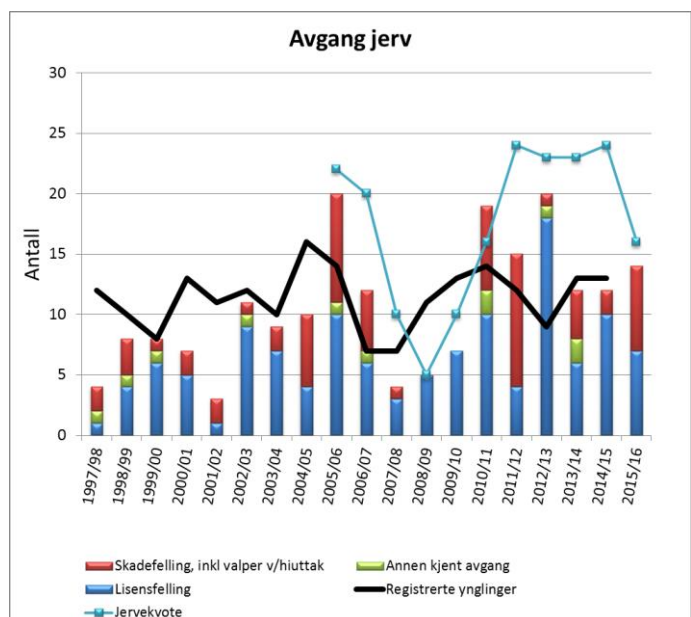
Vinteren 2015/2016 var jervekvota i Nordland på 16 jerv hvorav inntil 8 tisper. Det ble felt 7 jerv (3 tisper) innafor kvoteområdene. Det er per d.d. gjennomført ekstraordinære uttak av 3 enkeltjerv og 2 hiuttak i Nordland denne sesongen.

Jervebestanden og føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. I dette tilfellet foreligger det betydelig kunnskap om bestanden av jerv i Norge og Nordland. Selv om endelig rapport over antall jerveynglinger i 2016 ikke blir publisert før 1. oktober, og det således fortsatt er noe usikkerhet knyttet til det siste årets registreringer, vurderer sekretariatet at man i denne saken har tilstrekkelig kunnskap til å fatte vedtak. Føre-var-prinsippet tillegges derfor lite vekt i saken.

Kart over kjent avgang av jerv i 2015/2016 per 19. mai.
Kilde: Rovbase.

Figuren viser avgang av jerv fordelt på årsak i Nordland i perioden 1997-2016, samt lisensfelling kvote og registrerte ynglinger i samme periode.

Tap av sau og rein til jerv

Det er årlig betydelige tap av sau og rein til jerv i Nordland, og det erstattes årlig over 1000 rein og 1000 sau til jerv i fylket. Tapene er spredt over store deler av fylket fra kyst til innland.

Tabell med oversikt over tapsutvikling i saueneæringa i Nordland 2010-2015

Beiteår	Tot. omsøkt tap (sau og lam)	Antall dok. til jerv	Erstattet til jerv (sau og lam)	Totalt erstattet (sau og lam)
2010	8537	49	1497	4489
2011	6659	45	938	3570
2012	8223	52	1343	4576
2013	7951	47	1136	4286
2014	6834	56	1413	3678
2015	5636	62	1124	2873

Tabell med oversikt over tapsutvikling i i Nordland reinbeiteområde 2009/10-2014/15.

Beiteår	Tot. omsøkt tap	Antall dok. til jerv	Erstattet til jerv	Totalt erstattet rein
2009/10	5747	27	986	2809
2010/11	6417	38	1112	2923
2011/12	6225	27	1051	2836
2012/13	7181	48	1321	3539
2013/14	6644	38	1132	3100
2014/15	6459	31	1068	2976

Begrunnelse for åpning av lisensfelling av jerv i Nordland

Lisensfelling er en skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og der det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

I St.meld. nr. 15 (2003-2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bern-konvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av jerv kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. Dette er videre omtalt i Stortingets rovviltforlik i 2011, hvor det framgår at det er en målsetting at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av julelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

Fylkesmannen i Nordland har i sitt forslag til kvote for lisensfelling på jerv tatt utgangspunkt i kunnskap om bestandssituasjonen for jerv, skadesituasjonen på sau og rein, samt føringer og målsettinger i vedtatt forvaltningsplan og i gjeldende regelverk og rammevilkår.

Om arealdifferensieringen

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Fordelingen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av nødvendig kvotestørrelse for jerv.

Vi vil imidlertid påpeke at den arealdifferensieringen som er valgt i Nordland etter vår vurdering ikke er noen god løsning. Med fragmenterte områder prioritert til rovvilt er det

vanskelig å oppnå bestandsmålene innenfor disse områdene uten at leveområdene også i betydelig grad berører prioriterte beiteområder. Det er ikke praktisk gjennomførbart å avgrense lisensfelling til prioriterte beiteområder fordi skillet mellom beiteområder og rovviltområder er finmasket og rovdirene naturlig bruker store arealer. Med gjeldende arealdifferensiering er det derfor vanskelig å forvalte soneinndelingen tydelig.

Kvotestørrelse

Jervebestanden har ligget fra 1 til 4 ynglinger over bestandsmålet de siste syv årene, med unntak av i 2013 da bestanden så vidt lå under bestandsmålet. De foreløpige resultatene fra vinteren 2016 er begrenset, og det er vanskelig å si noe sikkert om hvor vi havner i år. Tapene av sau og rein til jerv er høye i Nordland, med i overkant av 1000 erstatta sau og 1000 erstatta rein til jerv.

Erfaringsmessig er det krevende å lykkes med lisensfellinga, og det er vanskelig å målstyre uttak til områder med størst tapsproblematikk. Erfaringsmessig felles det mest jerv i de områdene hvor jaktinteressen er størst og hvor det er størst aktivitet av jerv. I områder med mindre jerveaktivitet, men likevel betydelig skadeproblematikk er det vanskeligere å oppnå effekt med lisensfelling. Samtidig er det særlig gjennom Prosjekt Utmarks jervejaktprosjekt blitt betydelige økt fokus på lisensfelling de siste årene, med flere åteplasser og flere båser også i områder hvor det sjelden felles dyr. Prosjektet prioriterer aktivitet til områder med skadeproblematikk.

For å forsøke å forvalte jervebestanden på et nivå omkring bestandsmålet på 10 årlige ynglinger og redusere tapet av beitedyr til jerv i størst mulig grad, vurderer vi det bør åpnes for lisensfelling av jerv i hele fylket unntatt Lofoten/Vesterålen. Det er også et mål at uttak gjennom lisensfelling skal begrense behovet for ekstraordinære uttak og hiuttak neste vår.

Sekretariatet foreslår etter en helhetsvurdering av situasjonen en kvote på 16 jerv i Nordland, hvorav maksimalt 8 hunndyr. Sekretariatet vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger. Vi gjør oppmerksom på at områdene nord for Rombaken omfattes av jervekvote fastsatt av Rovviltnemnda i region 8.

Fordeling av kvota

Vi tar utgangspunkt i fellingsområdene slik de er definert i gjeldende forvaltningsplan, hvor fordeling av kvota er gjort ut fra kunnskap om jerveaktivitet og skadeomfang.

Rovviltnemnda for region 7 og Rovviltnemnda for Region 8 har inngått avtale om at det ved fastsetting av kvote for lisensfelling av jerv i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken. Fra Rombaksbotn går grensa langs Rombakselva opp Norddalen og følger bekken som kommer fra Brudeslørvatnet til Ofotbanen krysser denne, fra dette punkt går grensa langs Ofotbanen til svenskegrensa.

Dette innebærer at kvote for region 7 fordeles i fylket sør for Rombaken. For kvote i områdene nord for Rombaken vises det til kvote for lisensfelling av jerv i region 8, som administreres av Fylkesmannen i Troms.

Sekretariatet foreslår en kvote for lisensfelling av jerv i Nordland på 16 jerv, hvorav inntil 8 tisper, fordelt på følgende måte (se også kart på neste side):

Område 1 – Lofoten/Vesterålen, ingen jakt da jerv ikke er påvist.

Område 2 – nordlige deler av Nordfylket, inngår i kvote satt av Rovviltnemnda for region 8 Omfatter fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

Område 3 – Nordfylke sør for Rombaken, kvote på 2 jerv.

Mot nord går grensa langs Rombaken, fra Rombaksbotn langs Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa. Mot sør går fra riksgrensa ved Leirvatnet og rett linje til Blåmannen. Derfra ned Fonndalen og Norddalen til Øvrevatnet. Videre langs Sjønståvassdraget ut til Fauske. Derfra ut Skjerstadjorden og Saltfjorden.

Område 4 – Ytre Midtfylket, kvote på 2 jerv.

Mot nord grenser området til Saltenfjorden, Saltstraumen og Skjerstadjorden. Mot øst går grensa langs kommunegrensa mellom Bodø og Saltdal, og mellom Beiarn og Saltdal sør til Kruhki (1230 moh). Derfra rett øst til Bjøllåga og langs denne sør til E6.

Område 5 – Indre Midtfylket, kvote på 4 jerv.

Mot nord grenser området Skjerstadjorden og Indre Nordfylket. Mot vest grenser området til Ytre Midtfylket. Mot øst og sør langs riksgrensa til Sverige sør til kommunegrensa mellom Saltdal og Rana, langs denne til E6. Videre langs E6 til Ranfjorden.

Område 6 – Ytre Sør fylket, kvote på 2 jerv.

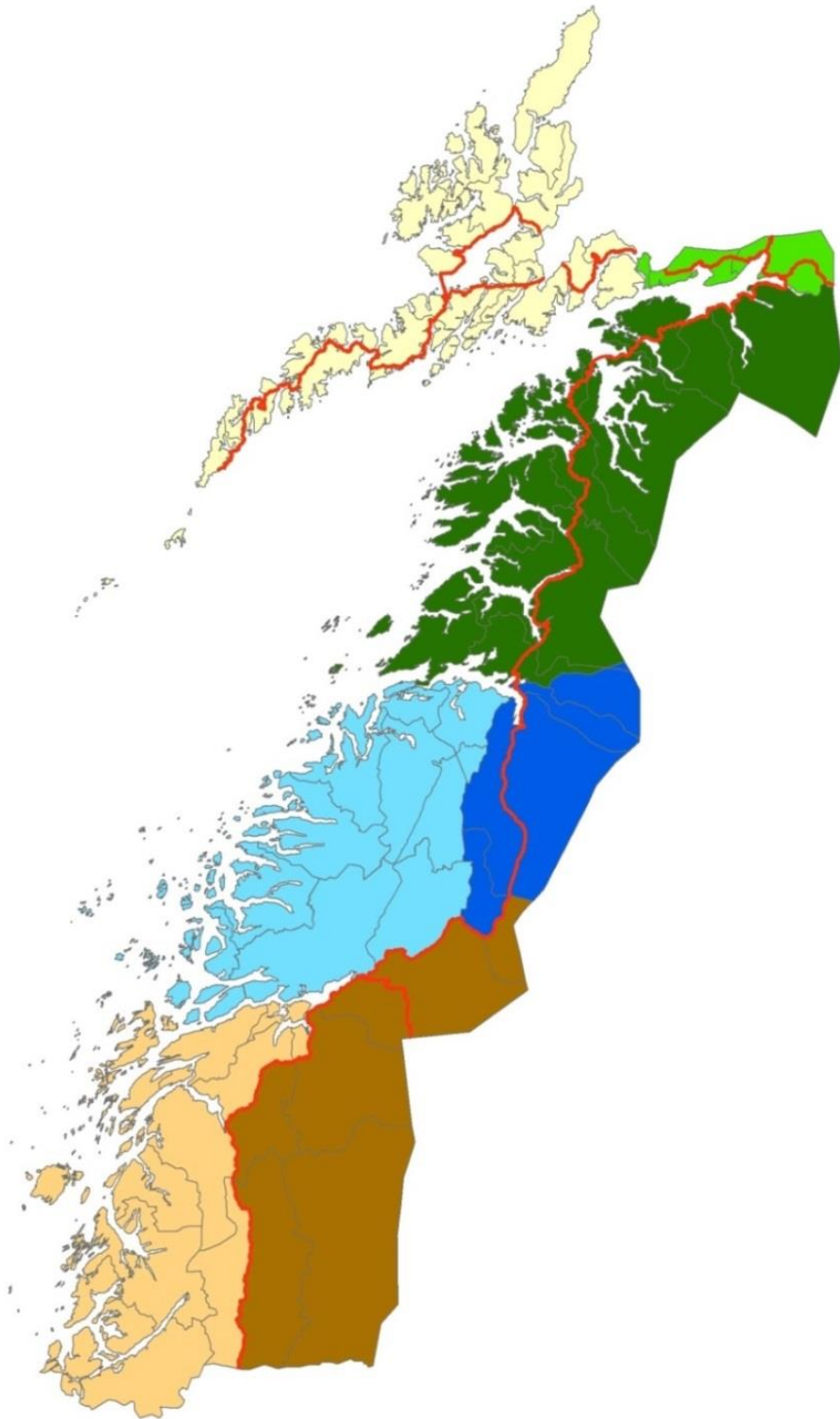
Hemnes, Vefsn og Grane kommuner vest for E6, samt hele Bindal, Sømna, Brønnøy, Vevelstad, Alstahaug og Leirfjord kommuner.

Område 7 – Indre Sør fylket, kvote på 3 jerv.

Rana, Hemnes, Vefsn og Grane kommuner øst for E6, samt hele Hattfjelldal kommune.

Frie dyr: 3 dyr

Hunndyrkvoten foreslås fastsatt til maksimalt 8 dyr. Vi foreslår at 3 dyr ("frie dyr") ikke fordeles ved starten av lisensfelling, men at disse kan fordeles seinere av Fylkesmannen i samråd med Rovviltnemnda avhengig av skadesituasjonen på rein og sau til jerv, felte jerv og bestandssituasjonen. På denne måten kan man dersom det er behov for det, legge til rette for et høyere uttak i de områdene der man har hatt de største tapene til jerv denne beitesesongen. Vi foreslår også at Fylkesmannen i samråd med Rovviltnemnda kan omfordele restkvoten underveis i lisensfelling avhengig av hvor jerv blir felt og behovet for å målstyre restkvoten til områder med store tap til jerv.

*Kart over
fellingsområder i
forvaltningsplan for
rovvilt i Nordland. NB.
E6, E10 og E12 er
tegnert inn for å kunne
orientere seg lettere i
kartet.*

Sak 14/2016 Betinget kvote for skadefelling av jerv og ulv 2016/2017

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for arten i regionen, jf. §§ 7 og 8 i forskrift av 18.03.2005 om forvaltning av rovvilt.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv og ulv er oppnådd, mens det for gaupe og bjørn ikke er oppnådd. Fylkesmannen vurderer at Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv for perioden 01.06.2016 - 15.02.2017.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv og ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betingede fellingstillatelser for jerv og ulv i Nordland i 2016/2017 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to betingede fellingstillatelser på ulv og fire betingede fellingstillatelser for jerv for perioden 01.06.2016 - 15.02.2017.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (§§ 18 første ledd b) og 77, jfr. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 8.

Rovviltforskriften § 8 (Kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):
Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (...)

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (20 10-201 1) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 03.03.2011.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artenes forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til

næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Også naturmangfoldloven § 14 inneholder bestemmelser om vektlegging av interesser. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. I forhold til vektlegging av andre samfunnsinteresser vises det til at vi i våre vurderinger har lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om ulvens og jervens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for ulv og jerv i Nordland nedenfor, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt. Førre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Etter sekretariatets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen jervebestanden og ulv utsettes eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefellinger og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv, og sekretariatet anser at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant i denne saken.

Det følger av rovviltforskriftens formål, § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av nødvendig kvotestørrelse for betingede skadefellinger av ulv og jerv. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal forskrift om forvaltning av rovvilt følges. Videre skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan for rovvilt i regionen. Gjeldende forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland ble vedtatt 9. mars 2011.

I rovviltforskriften § 9 står følgende:

”Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- *områdets betydning som beitemark*
- *skadenes omfang og utvikling*
- *potensialet for framtidige skader*
- *mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak”*

I henhold til forvaltningsplanen bør en fellingstillatelse som oftest vare i 14 dager. Det kan være aktuelt å forlenge/ gi nye tillatelser dersom dyr ikke blir felt og skadesituasjonen vedvarer. En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting av vedtatt kvote. Det kan gis midler til godgjøring, administrasjon og organisering av fellingslag i samsvar med rovviltforskriften §§ 9 og 9a.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Landet er delt inn i åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser. Nordland er en egen forvaltningsregion med følgende bestandsmål:

- 10 ynglinger av gaupe
- 10 ynglinger av jerv
- 1 ynglinger av bjørn
- 0 ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Vurderingen av om nemnda har myndighet skal for bjørn og ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene. Det er data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som skal legges til grunn, jf. rovviltforskriften § 7. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Ved kvotefastsettelse skal nemnda legge vekt på den regionale forvaltningsplanen, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjonen, jfr. rovviltforskriften § 7 andre ledd.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskriften § 3. Det vises her til NINA Rapport 1196 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2015* og rapporten *Inventering av varg vintern 2014-2015. Inventeringsresultat för stora rovdjur i Skandinavien 1-2015.*

Ut fra de nevnte vilkårene når det gjelder myndighet og bestandssituasjonen for de store rovdyra, har nemnda nå myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv i Nordland for perioden 1. juni 2016 til og med 15. februar 2017. Når det gjelder gaupe og bjørn, er det Miljødirektoratet som har myndighet til å fastsette eventuelle kvoter for betingede fellingstillatelser.

Ulv

Det skal ikke etableres ulv i områder med samisk tamreindrift, noe som vil si at det ikke skal etableres ulv i Nordland. Ulv påvises kun sporadisk i Nordland. Det har ikke vært gitt fellingstillatelser på ulv i fylket siden 1984. I 2004 ble det påvist 11 tap av sau til ulv, men det ble ikke funnet grunnlag for å iverksette felling av ulv. Det er etter 2004 ikke med sikkerhet dokumentert sau eller rein drept av ulv i Nordland. Ulv kan streife over store områder under utvandringen, og ulv kan således komme raskt og relativt uforutsigbart inn i fylket både fra Sør-Skandinavia og fra den finsk/russiske bestanden.

I den regionale forvaltningsplanen står det om ulv:

”Rovviltnemnda ønsker ikke en fast forekomst av ulv i Nordland, og ønsker å bruke tilgjengelige virkemidler for å sikre dette. Rovviltnemndas utgangspunkt er at det skal være en lav terskel for å tillate skadefelling av ulv. Nemnda er imidlertid klar over at ulv er den rovviltarten i Norge som er mest truet (kritisk truet i Norsk Rødliste 2006). I St. meld. nr 15 (2003-2004) s.112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge foreligger det nasjonale føringer for forvaltning av ulv i Nordland.”

”Dersom sau og rein dokumenteres drept av ulv, skal det være lav terskel for å tillate skadefelling. Kunnskap om ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvbestanden, skal tillegges vekt ved vurdering av terskelen for skadefelling.”

Ulv er den rovviltarten i Norge som er mest truet (kritisk truet i Norsk Rødliste 2010). I St. meld. nr 15 (2003-2004) s.112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge foreligger det nasjonale føringer for forvaltning av ulv i Nordland:

”Ulv: Det skal ikke legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende par av ulv i regionen. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individer som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for den ynglende populasjonen i region 3 og i hele Sør-Skandinavia.”

Dette, sammen med rovviltforskriftas overordnede mål om å sikre bærekraftige bestander av rovviltartene og bestemmelsene i naturmangfoldloven om å sikre bestandenes overlevelse, tilsier at man ved vurdering av terskelen for skadefelling også må vurdere ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvbestanden.

Jerv

For informasjon om bestandsstatus for jerv, avgang av jerv og tap av sau og rein til jerv viser vi til saksframlegg til sak 13/2016.

Rovviltnemnda har inndelt Nordland etter prioriterte beiteområder, prioriterte kalvingsland og prioriterte rovviltområder:

Prioriterte beiteområder og prioriterte kalvingsland

Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i områder prioritert som beiteområder for sau og kalvingsland for rein. Videre er Lofoten/Vesterålen og kyststrøkene i resten av fylket definert som områder hvor det ikke er ønskelig med forekomster av rovvilt. Terskelen for å felle rovdyr som tar sau innenfor disse områdene vil være vesentlig lavere enn utenfor.

Prioriterte rovviltområder

Områdene som i forvaltningsplanen ikke inngår i:

- prioritert beiteområde for sau (kart over disse på side 41 i forvaltningsplanen);
- prioritert kalvingsland for rein (kart over disse på side 41 i forvaltningsplanen);
- kyststrøk, øyer, halvøyer og kystnære områder (skravert område i kart på side 43 i forvaltningsplanen);
- forvaltningsområde Lofoten/Vesterålen (jfr. kart på side 43 i forvaltningsplanen),

er prioriterte rovviltområder. I disse områdene vil en måtte akseptere tap til rovvilt og terskelen for å felle rovdyr i disse områdene vil være vesentlige høyere enn utenfor.

Oppsummering og tilrådning fra sekretariatet

Fylkesmannen konstaterer at bestanden av jerv og ulv ligger over det fastsatte bestandsmålet for region 7, og at myndigheten til å fastsette kvote for betinget skadefelling for disse artene er lagt til rovviltnemnda i regionen.

Jervebestanden har i hovedsak ligget over bestandsmålet de siste årene. Videre er tapsomfanget forårsaket av jerv forholdsvis høyt. De foreløpige resultatene fra vinteren 2016 er begrenset og det er vanskelig å si noe sikkert om hvor vi havner i år. Videre kan man regne med at enkeltjerv bruker leveområder som omfatter både prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder. I forbindelse med bestandsregistreringa er det registrert jerveaktivitet i eller i nærheten av beiteområder for sau og rein i flere områder i fylket. Det er per d.d. gjennomført ekstraordinære uttak av 3 enkeltjerv og 2 hiuttak i Nordland denne sesongen. Uttakene er målrettet til områder med betydelig skadepotensiale. Likevel er det fortsatt områder i fylket hvor det har vært betydelige tap til jerv siste år, og hvor det ikke er felt jerv i vinter.

Ut fra dette vurderer vi at det er et potensiale for tap av sau og rein til jerv kommende beitesesong, og behovet for å iverksette skadefellingsforsøk vil kunne oppstå. Vi vurderer at skadefelling av inntil fire jerver vil være både tilstrekkelig i forhold til tiltak ved akutte skadesituasjoner og forsvarlig i forhold til målet om å forvalte jervebestanden nærmest mulig bestandsmålet for jerv i Nordland. Førrige sesong hadde Fylkesmannen i Nordland en kvote på fire betingede fellingstillatelser på jerv.

De siste årene har Fylkesmannen i Nordland hatt en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv. Dette mener vi vil være tilstrekkelig også for sesongen 2016/2017.

Konklusjon

Ut fra retningslinjer for iverksetting av fellingstillatelser, bestandssituasjonen ift. nasjonale bestandsmål, tapssituasjonen i fylket, og tidligere års erfaringer med fellingstillatelser, tilrår vi en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv og fire betingede fellingstillatelser for jerv for perioden 01.06.2016 - 15.02.2017.

Sak 15/2016 Forebyggende tiltak mot rovviltskader – oppfølging fra møte 2/2016

a) Størrelse på FKT-budsjett sett i forhold til naboregioner og behov

Nemnda ba i forrige møte om følgende (sak 6/2016 bokstav d):

Nemnda registrerer at tildelte midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak ikke står i forhold til behovet. Administrasjonen bes derfor til neste møte forberede en gjennomgang av fordelingen mellom regionene og begrunnelsen for denne.

Brev av 15.03.2016 fra Miljødirektoratet med planleggingsrammer for nemndene:

Fordelingen av midlene mellom regionene bygger på historikken fra de enkelte fylker/regioner de foregående år, fordeling av de nasjonale bestandsmål på den enkelte region, og skjønnsvurderinger basert på rapporter og skadehistorikk i den enkelte region.

Tabell som sammenligner regionene:

Region	FKT-midler 2016 (Tilskudd Kap. 420.73)	Bestandsmål gaupe	Bestandsmål jerv	Bestandsmål bjørn	Bestandsmål ulv	Årlig ant. erstatta sau (snitt siste 3 år)	Årlig ant. erstatta rein (snitt siste 3 år) ^b
1 Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane	750 000	0	0	0	0	975	0
2 Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder	2 600 000	12	0	0	0	2775	0
3 Oppland	4 500 000	5	4	0	0	4303	295 ^b
4 Oslo, Akershus og Østfold	3 400 000	6	0	0	3 ^a	380	0
5 Hedmark	12 750 000	10	5	3	3 ^a	3807	638 ^b
6 Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag	11 750 000	12	10	3	0	7179	2885 ^b
7 Nordland	7 000 000	10	10	1	0	3634	3172
8 Troms og Finnmark	13 000 000	10	10	6	0	1881	14074

^a Region 4 og 5 har felles mål om 3 årlige ungekull av ulv.

^b Fordelingen av rein er ikke helt riktig i forhold til forvaltningsregionene siden grensene ikke samsvarer med grenser for reinbeiteområdene. Særlig gjelder dette for reindrifta fra Sør-Trøndelag og sørover.

Fylkesmannens vurdering

Ut fra tabellen ovenfor vurderer vi at det ikke er klare grunner for å argumente for at region 7 bør få en større andel av de nasjonale FKT-midlene. Søknadsmassen om FKT-midler i Nordland viser at det er ønske om økte midler til fylket, både i reindrifta, sauenæringa og til kompetanseheving for jakt/felling. Flere tiltak må avkortes eller avslås på grunn av begrenset budsjett. Samtidig vil vi påpeke at vi årlig får inn flere søknader som ligger utenfor regelverket for FKT-tiltakene, eller i grenseland for å kunne gis midler. Videre er det vanskelig å vise klar tapsreducerende effekt for mange av tiltakene som finansieres, og dermed er det ikke gitt at en økning av budsjettene i stor grad vil medføre at det iverksettes tiltak som har direkte tapsreducerende effekt. Vi vurderer at like viktig som å arbeide for økte

budsjetter, er det å arbeide for at de tiltakene som iverksettes er så gode som mulige. Dette bør være et viktig tema i forvaltningsplanrevisjonen.

b) Framtidig bruk av radiobjeller

Nemnda ba i forrige møte om følgende (sak 6/2016 bokstav e):

Søknadsomfanget på radiobjeller/e-bjeller er stort. Nemnda ønsker til neste møte ei utredning/vurdering av stønadsform/-størrelse, slik at nemnda kan gjøre ei vurdering av dette for framtidig tildeling.

Fylkesmannen foreslår å utsette diskusjonen om framtidig bruk av radiobjeller fordi vi i løpet av året skal drøfte dette temaet med beitenæringene i flere sammenhenger:

- Bruken av FKT-midler (herunder radiobjeller) blir drøftet og vurdert i forbindelse med forvaltningsplanrevisjonen, bl.a. i dialogmøter med faglag/organisasjoner i beitenæringene
- Temaet blir drøftet i dialogmøter med reinbeitedistriktene som gjennomføres i løpet av våren og høsten

Videre er det uansett neppe aktuelt å gi tilskudd til innkjøp av nye radiobjeller før tidligst ved fordeling av restmidler før jul. Fylkesmannen anbefaler derfor at nemnda behandler denne saken i et senere møte.

Sak 16/2016 Drøftinger/ orienteringer/ referatsaker

a) Revisjon av forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Orientering legges fram i møte, v/ FMNO.

b) Orientering om ekstraordinære uttak

Orientering legges fram i møte, v/ SNO og FMNO.

c) Orientering om yngleregistrering av jerv

Orientering legges fram i møte, v/ SNO

d) Mattilsynets rolle i rovviltforvaltninga

Orientering legges fram i møte, v/ Mattilsynet

e) Fagrapporter og lignende

Relevante fagrapporter, utredninger og lignende:

- [NIBIO Rapport Vol 2, nr 56, 2016 Populasjonsovervåking av brunbjørn – DNA analyse av prøver innsamlet i 2015.](#)
- [NINA-rapport 1195 Kunnskapsstatus og kunnskapsbehov for forvaltning av rovvilt i Norge.](#)
- Brev av 13.05.2016 fra Rovdata - Bestandsstatus gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt (vedlegg 2)

f) Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen

Vedtaks-dato	Hvem/hvor	Hva
20.04.2016	Voengelh Njaarke RBD	Intensiv gjeting, samling og tilleggsføring. Kr 45 000,-
04.05.2016	Voengelh Njaarke RBD	Intensiv gjeting, samling og tilleggsføring. Kr 15 000,-
04.05.2016	Saltfjellet RBD	Intensiv gjeting. Kr 15 000,-
18.05.2016	Saltfjellet RBD	Avslag på søknad om intensiv gjeting.
18.05.2016	Røssåga siida	Intensiv gjeting og tilleggsføring. Kr 30 000,-

18.05.2016	Sørfold kommune	Skadefellingstillatelse - gaupe.
19.05.2016	Sørfold kommune	Ekstraordinært tilsyn. Kr 10 000,-

g) Brev til nemnda

Dato	Fra	Til	Kopi	Tema
2016-03-16	Mdir	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Svar på anmodninger om uttak av jerv i Nordland
2016-03-21	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Nærøy kommune	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Tillatelse til skadefelling av gaupe i Bindal og Nærøy
2016-04-11	Mdir	Rovviltnemnda i Nordland		Vedtak om ekstraordinært uttak av jerv i deler av Nordland
2016-04-19	Saltdal kommune	Mdir	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Anmodning om uttak av jerv i Saltdal
2016-04-22	Mdir	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.		Vedtak om ekstraordinære uttak av jerv i deler av region 8
2016-05-03	Mdir	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.		Betingede skadefellingstillatelser på ulv våren 2016
2016-05-12	Hemnes kommune	Mdir	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Anmodning om uttak av jerv
2016-05-13	Mdir	Saltdal kommune	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Avslag på søknad om ekstraordinært uttak av jerv i Saltdal
2016-05-17	Klubben og Kjeipen beitelag, Hemnes	Mdir	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Anmodning om uttak av jerv
2016-05-18	Mattilsynet	LMD	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Rovviltforliket – vurdering av beitesesongen 2016
2016-05-18	Hemnes kommune	Mdir	Rovviltnemnda i Nordland m.fl.	Anke på avslag – uttak av jerv

Sak 17/2016 Eventuelt

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

Monica Iveland Andreassen (e.f.)
landbruksdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

1. Protokoll fra møte 2/2016
2. Brev fra Rovdata til Miljødirektoratet 13.05.2016 – Bestandsstatus gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt
3. Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen
4. Brev til nemnda